

گورا

درمن
قیامتی برپاست
مرا بخوان
ودوباره زن بودند را
فریاد بزنی

در پناه خانه...
در این هیاهو الگو کدام است؟
خانواده با لنز معرفت اسدالله

فصلنامه تخصصی زنان شماره ۸

صفحه آرا و طراح جلد: فاطمه محبی

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: فاطمه زارع

سردبیر: مهشید افشاری

با تشکر از سرکار خانم سلطانی (مسئول دبیرخانه نشریات) و تمام
دوستانی که صمیمانه ما را در چاپ این نشریه یاری نمودند.

نویسندگان و همکاران این شماره:

زینب جعفری_مائده داوودی_ مهشید افشاری_فاطمه ظهیری

صباخاقانی_زهرا باتوانی_فرانک غفاری_فاطمه محبی

کانال تلگرام و بله: valasr_bmui

نشانی اینترنتی: www.bmui.ir

اینستاگرام: valasr_bmui_isf

شماره تماس: ۰۲۱۳۳۶۶۹۳۰۰

فهرست

سرمقاله

۴

خانواده اسلام

۵

در پناه خانه

نگاهی نو به مفهوم خانواده در عصر امروز

در این هیاهو الگو کدام است؟

۸

معیار عاقلانه برای انتخاب مهم همراه

۱۰

حق مسلم سازی

حقوق فرزندان برپدرومادر

۱۶

خانواده با لنز معرفت

بررسی دیدگاه امام علی (ع) در رابطه با

خانواده اسلام

الحق أوسع الاشياء فى التواصف و أضيقتها فى التناصف (خطبه ۲۱۶، سطر ۱)
این شماره نیز خانواده محور است رو بازی میکنم از استعاره ای بهره نمیگیریم برای بیان حرف های نشریه

فرصت را غنیمت میشمرم تا بگویم اکنون خانواده اسلام در خطر است و شما بهتر از من می دانید جهان بی حماس و حزب الله یعنی چه

خانواده شاید در ابتدا پدر و مادر و خواهران و برادران باشد و بعد فامیل های و.... اما باید دانست ما در خانواده بزرگتری به نام مسلمانان زندگی میکنیم و وظیفه ما مریدان علی گرفتن حق است چرا که حق گرفتنی است. حل عضو مهم خانواده ما، فلسطین نیاز به کمک برای گرفتن حق خود دارد. بیایید دستان خود را برای کمک به جبهه حق دراز کنیم که خداوند شاهد و ناظر ما است.

با اجازه از تمام دست اندر کارانه نشریه، شماره دوم را تقدیم به مبارزان جبهه مقاومت میکنم. باشد که پیروزی بزرگ را در خانواده بزرگتر اسلام جشن بگیریم

مرگ بر متجاوز

مرگ بر ظالم

مرگ بر کودک کش

مرگ بر اسرائیل

و سلام بر شهیدان راه آزادی

کلام سردبیر مهشید افشاری

در پناه خانه

نگاهی
خانواده
نو
در
به
عصر
مفهوم
امروز

نویسنده:

فرانک غفاری ترم ۵ پزشکی

امام علی (ع) در خطبه ۱۵۶ می‌فرماید: "خداوند انسان‌ها را از نظر جسمانی و روحانی برادر و خواهر یکدیگر آفرید، و این محبت و همدلی است که آن‌ها را به هم پیوند می‌دهد." چه حقیقت عظیمی در این جمله نهفته است. خانواده، نه مجموعه‌ای از افراد با پیوندهای زیستی، بلکه پیوندی معنوی و مقدس است. این محبت و همدلی که در دل خانواده ریشه دوانده، باید همچون چراغی همیشه روشن باشد؛ نوری که راهنمای اعضای خانه است

روزگاری نه چندان دور، خانه معنایی دیگر داشت؛ جایی بود که دیوارهایش از مهر و ستون‌هایش از ایثار و همدلی ساخته شده بود. خانواده در آن روزگار، همچون پناهگاهی مقاوم در برابر طوفان‌های زندگی بود. اما امروز، در این دنیای پرشتاب و غرق در روزمرگی، خانه‌ها از هم دور شده‌اند، قلب‌ها فاصله گرفته‌اند و واژه‌ی خانواده گاه از معنای حقیقی خود تهی شده است. آیا به‌راستی فراموش کرده‌ایم که خانه و خانواده، جایگاه نخستین آرامش و امنیت ماست؟ آیا دریغ است نگاهی دوباره به

امروز، هرچه بیشتر به دنیای بیرون جذب می‌شویم، از دل خانواده فاصله می‌گیریم. هر کدام به دنبال موفقیت‌های شخصی، خواسته‌های فردی و آرزوهای دور و دراز هستیم. اما آیا در این فاصله‌ها چیزی از دست نمی‌رود؟ امام علی (ع) در نامه ۳۱ به امام حسن (ع) می‌فرماید: "فرزندم، اگر دیدی که دنیا به تو پشت کرد، به خانواده‌ات پناه ببر؛ زیرا خانه همان جایی است که قلب‌ها در آن به هم پیوند خورده‌اند." این جمله، تلنگری برای ماست تا دوباره معنای واقعی خانه را دریابیم

خانه در زندگی حضرت فاطمه (س) و امام علی (ع) نمونه‌ای از خانواده‌ای است که بر اساس محبت، صبر و ایثار ساخته شده بود. خانه‌ای ساده، اما سرشار از نور؛ نوری که از قلب‌های آنان می‌تابید. حضرت فاطمه (س) بانویی بزرگ و اسوه‌ای برای تمام زنان جهان بود، و با همه‌ی عظمتش، همسری مهربان و مادری دلسوز نیز بود. امام علی (ع) با همه‌ی مسئولیت‌های سنگین، هیچ‌گاه از اهمیت خانواده غافل نشد. با وجود تمام دشواری‌های دوران خلافت و جنگ‌های پی‌درپی، همواره در کنار خانواده‌اش بود و آن‌ها را از مهر بی‌بهره نمی‌گذاشت. این رفتارهای ایشان، الگویی است که امروز بیش از هر زمان دیگری به آن نیاز داریم

امام علی (ع) در نامه ۳۱ به فرزندش توصیه می‌کنند: "با کسانت به مهربانی

رفتار کن و از خانواده‌ات غافل نشو، زیرا آن‌ها نخستین کسانی هستند که در سختی‌ها به تو پناه می‌دهند." این توصیه به ما نشان می‌دهد که خانه محلی است که می‌توانیم از تمام سختی‌های زندگی به آن پناه ببریم. اگر از خانواده غافل شویم، نه تنها به آن‌ها بلکه به خود جفایی بزرگ کرده‌ایم

در دنیای امروز، تکنولوژی و شبکه‌های اجتماعی ما را از یکدیگر دور کرده‌اند. بیش از هر زمان دیگری به محبت و همدلی در خانواده نیازمندیم. خانه نباید فقط مکانی برای استراحت باشد، بلکه مأمنی است که در آن دل‌ها به هم نزدیک می‌شوند و اعضای خانواده با همدلی به هم پیوند می‌خورند. خانه، جایگاهی است که در آن باید به یکدیگر گوش دهیم، با هم بخندیم، در کنار هم بگرییم و در نهایت به آرامش برسیم. شاید امروز، لازم باشد از این دنیای پرهیاهو لحظه‌ای جدا شویم و نگاهی دوباره به خانه‌هایمان بیندازیم. به یاد آوریم که چگونه امام علی (ع) و حضرت فاطمه (س) با محبت و صبر، خانه‌ای ساده را به بهشتی زمینی تبدیل کردند

در این خانه، جایی که هر واژه‌اش از دل برمی‌آید و هر قدمش با عشق و ایثار برداشته می‌شود، هیچ فاصله‌ای نمی‌تواند مانع نزدیکی دل‌ها گردد. شاید اکنون، زمانی است که باید این آموزه‌ها را زنده کنیم و خانه‌هایمان را به جایگاه آرامش و همدلی تبدیل کنیم

منابع:

۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۵۶ - پیرامون محبت و پیوند انسانی و خانوادگی.

۲. نهج البلاغه، نامه ۳۱ - توصیه‌های امام علی (ع) به امام حسن (ع) درباره اهمیت خانواده و نقش محبت و مهربانی.

۳. سیوه حضرت فاطمه (س) و امام علی (ع) - روایات مرتبط با زندگی خانوادگی این بزرگواران، از جمله بر خورد مهربانانه و ایثار در روابطشان

در این هیاهو الگو کدام است ؟ معیار عاقلانه برای انتخاب مهم همراه زندگی

به گزارش روابط عمومی موسسه معصومیه خاوران، اولین شب از شب های سوگواری شهادت حضرت زهرا(س) با سخنرانی حجت الاسلام والمسلمین سید حسین مومنی و مداحی آقای مالکی نژاد و با حضور جمعی از طلاب، فضلا و عموم عاشقان اهل بیت عصمت و طهارت(ع) در موسسه آموزش عالی حوزوی معصومیه قم برگزار شد.

حجت الاسلام مومنی در این مراسم در سخنانی به تبیین اهمیت و جایگاه الگو و اسوه در لسان قرآن و روایات پرداخت و گفت: افراد برای دستیابی به سلوک مادی و معنوی باید یک مؤلفه اساسی را در زندگی مد نظر قرار دهند و آن داشتن یک اسوه و الگو برگرفته از قرآن و روایات اهل بیت(ع) است. وی افزود: انسان در هر مسیری باید بلد راه باشد در غیر این صورت موفق نخواهد بود. این خطیب حوزوی ادامه داد: بهره بردن از قانونی جامع، کامل و هدفمند در کنار داشتن الگویی مناسب که انگیزه ادامه راه را ایجاد کند؛ دو عامل موفقیت انسان در هر زمینه ای محسوب می شود.

ثمره بکارگرفتن یک الگو و قانون در زندگی آن است که انسان را از تحیر و اتلاف وقت نجات می دهد؛ چرا که زمان زندگی کوتاه است و فرصت آزمون و خطا وجود ندارد.

بالاترین سرمایه آدمی عمر او است و نباید قدم در مسیری بگذارد که احتمال خطا و بازگشت در آن است.

*شاخصه های یک الگو کدام است؟

در ادامه با طرح این سؤال که آیا هر شخصیتی قابلیت الگو شدن را دارد؟ شاخص های یک الگوی ماندگار را برشمرد و ادامه داد: یک الگو همواره وجه خود را حفظ می کند و زمان، تغییر و فرسودگی در آن ایجاد نخواهد کرد.

با اشاره به حدیث گوهریار ثقلین افزود: طبق حدیث شریف ثقلین نبی مکرم اسلام(ص) دو امانت گرانبها در میان ما به امانت گذاشته است، قرآن و اهل بیت عصمت و طهارت که با تمسک به این دو ثقل عظیم انسان ها از گراهی نجات پیدا خواهند کرد، حال این سوال مطرح است که قرآن کریم حدود ۱۴۰۰ سال قبل به صورت دفعی و تدریجی بر پیامبر نازل شده است و اهل بیت(ع) هم در آن زمان و بعد از آن می زیسته اند اینها چگونه می توانند برای امروز جامعه ما الگو باشند؟

خاطر نشان کرد: کتاب قرآن همان جامع و کامل و هدفمندی است که هیچ نقضی در آن راه پیدا نمی کند و هر که براساس قوانین آن حرکت کند در زندگی ضرر نخواهد دید.

سخنران این مراسم گفت: یکی از مشکلاتی که امروزه مردم را آزار می دهد اضطراب و استرس است و قرآن کریم آموزه هایی دارد که عمل و توجه به آن آموزه ها بسیار موثر است البته اگر خواندیم درک کرده و در آن تدبر کنیم و در نهایت نیز به آن عمل کنیم، خب این آیات و سایر آیات قرآن کریم همه مشکلاتی از بشر امروز حل می کند که نشان دهنده عدم کهنگی آن است.

در ادامه فرمودند: زهرای مرضیه(س) امروزه به عنوان یک اسوه و الگو مطرح است، شرط عقلانی اسوه و الگو بودن این است که کوچکترین نقطه سیاه یا ظلمانی و خاکستری در او نباشد که منحصر می شود

در نبی مکرم اسلام(ص) و اهل بیت آن حضرت، لذا زمان این الگو بودن آنان را کهنه و فرسوده نخواهد کرد.

در ادامه سخنان خود به تبیین یکی از مشکلات امروزه جامعه یعنی شکاف نسل ها اشاره کرد و گفت: نسل ها زهم فاصله گرفته اند و حرف و منطق یکدیگر را درک نمیکنند، باید دید چه اتفاقی افتاده است که این مشکل پیداشده است، دبر ازدواج کردن و دیر فرزند داشتن در این فاصله گرفتن نسلها موثر است لذا فرزندان والدین خود را درک نمیکنند و والدین فرزندان خود را. اما وقتی به سیره فاطمه زهرا و رابطه او با پدر و فرزندانش میگردانیم نکات بسیار زیبایی را مشاهده میکنیم. شاعر زن زندگی آزادی حرف اسلام و دین است اما دشمنان می خواهند آن را جور دیگری تفسیر کنند و بعد حیوانی زن را مدنظر بگیرند دقیقا شبیه زمان جاهلیت.

مگر زمان جاهلیت دختران را زنده به گور نمی کردند و مانند یک فرد اضافی با او برخورد می کردند، امنی مکرم اسلام همه این مسائل را باطل کرد و به زن کرامت و شخصیت داد، کجا سراغ دارد که یک پدر تمام قد جلوی دختر خود بلند شود، لذا از آیات قرآن استفاده می شود هر آنچه برای یک مرد گفته شده برای زن نیز وجود دارد و اگر تفاوتی هست نقص برای زن نیست بلکه تفاوت در وظایف زن و مرد است.

حجت الاسلام مومنی در بخش دوم صحبت های خود ضمن اشاره به گوشه هایی از زندگی حضرت زهرا (س) و رفتار وی با پیامبر(ص)، بجای آوردن آداب فرزندی، شیوه همسر داری و زندگی با حضرت علی(ع)، حق مادری را برای فرزندان به جا آوردن، حضور در عرصه سیاسی با حفظ جایگاه و کرامت انسانی یک زن در جامعه و... به تبیین ابعاد گوناگون شخصیتی این بانوی بزرگوار پرداخت و در نتیجه شاخصه های اخلاقی و رفتاری ایشان را دارای قابلیت الگو شدن بعد از سالها دانست.

این سخنران حوزوی در ادامه به برکات انقلاب اسلامی در عرصه زنان و خانواده اشاره کرد و گفت: به برکت انقلاب اسلامی زنان در جامعه ایرانی به جایگاه والا و مناسبی رسیدند اما دشمنان حاضر به پذیرش این واقعیت نیستند، امروزه سخن از آزادی زیاد، به میان می آید و هر کسی از زاویه دید خود به آن میگرداند و آزادی از دیدگاه دشمنان همان نگاه جاهلیت به زن است. وی گفت: یکی دیگر از معضلات امروز جامعه ارتباط زن و شوهری با همدیگر است که در آن

مهر و محبت کم رنگ شده است که البته عوامل متعددی دارد؛ اظهار و ابراز محبت و قدر دان بودن زن و شوهر از هم دیگر کمترین کاری است که میتوانند در حق هم انجام دهند و از این رهگذر فرزندان نیز ببینند و در آینده نیز آنان در زندگی خود اینگونه باشند که با دقت در سیره حضرت زهرا در تعامل با امیرالمومنین(ع) این نکته در اوج قرار دارد، آن بزرگواران بسیار به یکدیگر احترام می گذاشتند و یکدیگر را با کنیه و القاب صدا می زدند.

این عالم بزرگ در پایان سخنان خود گفت: محبت حضرت زهرا(س) به همسرشان که حتی در وصیت نامه شان به حضرت علی(ع) نیز ساری و جاری بوده؛ الگویی برای تمامی زنان امروز است.

فرزند این است، که فرزندش در همه حال، فرمانبردار باشد و مگر در معصیت خدای سبحان و حق فرزند بر پدر این است، که برای او نامی نیکو برگزیند و نیکو ادبش کند و قرآنش بیاموزد

امام علی(ع) در این گفتار حکیمانه، به بخشی از حقوق پدران بر فرزندان و بالعکس اشاره می‌کند

در ارتباط با حق پدر به فرزند، یک مورد و برای حق فرزند به پدر سه مورد را بیان می‌کند. (نشان از برتری حقوق والدین نسبت به حقوق فرزند.

آن حقی که درباره پدران به این گستردگی بیان می‌کند اعم از واجب و مستحب است در واقع رعایت حق در جایی واجب است که اگر ترک شود موجب اذیت و آزار و حقوق پدر می‌شود

موردی هم هست که اگر پسر اطاعت نکند پدر اذیت نمی‌شود ولی مستحب است که فرزند احترام بگذارد و اطاعت کند

البته گاهی هم مسائل سرنوشت سازی هست که اگر پسر بخواهد از پدر اطاعت کند دچار خسارت بزرگی می‌شود

مثلا پسر تجارت پرسودی با شریکی دارد و پدر هم از شریک ناراحت باشد و به پسر بگوید که به شراکت خود خاتمه دهد، در چنین شرایطی دلیلی بر وجوب اطاعت از پدر هر چند معصیت خدا نیست نداریم

در ادبیات دینی ما مسلمانان توجه و تاکید زیادی به احترام بر پدر و مادر و رعایت حقوق آنها در مسائل مختلف شده است؛ آنگونه که خداوند متعال احترام به والدین را احترام به خودش می‌داند و آن را از اقامه بعضی مستحبات نیز برتر دانسته است. در ادامه، این مسئله را از دیدگاه نهج البلاغه بررسی خواهیم کرد

اما علاوه بر آن، در این شماره از نشریه می‌خواهیم به مسئله‌ای بپردازیم که شاید کمتر در مورد آن شنیده باشید و آن هم چیزی نیست جز حقوق فرزند بر پدر و مادر

خب اینطور که معلوم است، دین مبین اسلام آن طرف قضیه را هم دیده و سنجیده و برایش فکری دارد

از آنجا که صاحب برترین اندیشه‌ها در دین اسلام کسی به جز مولای متقیان "علی بن ابی طالب" نیست این دو مسئله را از زاویه نگاه ایشان بررسی می‌کنیم

در حکمت ۳۹۹ نهج البلاغه آمده است:

وَقَالَ عَلِيٌّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ):

إِنَّ لِلْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ حَقًّا، وَإِنَّ لِلْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ حَقًّا؛ فَحَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُطِيعَهُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ؛ وَحَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَ يُحَسِّنَ آدَبَهُ وَ يُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ

و فرمود(ع): فرزند را بر پدر حقی است و پدر را نیز بر فرزند حقی. حق پدر بر

بجز این موارد که از حکمت ۳۹۹ و ام گرفته شده و در واقع اشاره به مهمترین حقوق پدران و مادران بر فرزندان است، در روایات اسلامی حقوق متعدد دیگری هم برای آن‌ها ذکر شده است بطور مثال:

• هیچ گاه فرزند پدر را با نام خطاب نکند زیرا خطاب بزرگتر با اسم توسط کوچکتر خلاف آداب است

• به هنگام راه رفتن هیچ گاه از پدر پیشی نگیرد

• به هنگام ورود در مجلس پیش از او ننشیند

• کاری نکند که دیگران به پدرش دشنام دهند یا لعن کنند

این چهار مورد در حدیثی از پیامبر اکرم(ص) قابل مشاهده است

(لَا يَسْمِيهِ بِاسْمِهِ وَلَا يَمْشِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَا يَجْلِسُ قَبْلَهُ وَلَا يَسْتَسِبُّ لَهُ)

• هنگامی که پدر عصبانی میشود، عکس‌العملی از خود نشان ندهد و تواضع و خشوع کند

• تشکر کردن و خیرخواه آن‌ها بودن در همه حال

• با توجه به اینکه اصل و ریشه انسان پدر و مادر هستند هر گاه فرزند امتیازی در خود ببیند باید بداند اساس این نعمت از والدینش است و خدا را شکرگزاری کند

• احسان به پدر و مادر

امام صادق(ع) در پاسخ بعضی یارانش که درباره تفسیر آیه (و بالوالدین احسانا) و منظور از احسان را پرسیده بودند، فرمود «الْأَحْسَانُ أَنْ تُحْسِنَ صُحْبَتَهُمَا وَأَنْ لَا تُكَلِّفَهُمَا أَنْ يَسْأَلَكَ شَيْئًا مِمَّا يَحْتَاجَانِ إِلَيْهِ وَإِنْ كَانَا مُسْتَغْنَيْنِ بِرُخُورِ خُودِ رَا بَا أَنْ هَا نِيكُو كُنْ وَ اِغْرَ چيزی نیاز داشتند پیش از آن که از تو بخواهند برای آن‌ها فراهم کن تا ناچار نشوند از تو درخواست کنند هر چند خودشان هم بتوانند مشکل خویش را حل کنند

• یکی دیگر از حقوق مهم پدران و مادران بر فرزند این است که به هنگام ضعف و پیری و ایام ناتوانی که نیاز به کمک و حمایت دارند آن‌ها را فراموش نکنند و مشکلات آن‌ها را تا جایی که می‌توانند حل کنند، متأسفانه به عکس آن چه که امروزه مشاهده می‌شود فرزندان، زمانی که پدر و مادر پیر و ناتوان شدند از آنها

فاصله می‌گیرند و نهایتاً والدین خود را به خانواده‌های سالمندان می‌سپارند و گاهی ممکن است از این کار هم خودداری کنند قرآن مجید نیز اشاره‌ای به این امر دارد آن‌جا که می‌فرماید: **(إِذَا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أَفْ وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا):** هرگاه یکی از آن دو، یا هر دوی آنها، نزد تو به سن پیری رسند، کمترین اهانتی به آن‌ها روا مدار! و بر آن‌ها فریاد مزن! و گفتار لطیف و سنجیده و بزرگووارانه به آن‌ها بگو! (و مشکلات آن‌ها را حل کن) حال به سراغ حقوق سه‌گانه فرزند بر پدر می‌رویم

حق فرزند بر پدر آن هست که نام نیکو برای فرزندش انتخاب کند و ادب و تربیتش را به خوبی انجام دهد و قرآن را به او بیاموزد

در ارتباط با مورد اول شاید در نگاه بعضی‌ها، نام‌گذاری به منزله یک امر ساده تلقی شود ولی نام و اسم چیزی است که فرد در طول عمرش هرروز بارها با آن مورد خطاب قرار داده می‌شود و بالتبع اثرات تلقینی هم دارد

مثلاً اگر پدر اسمی با مضمون منفی بر روی پسرش بگذارد جای تعجب نیست که در ادامه روحی با مضمون ویژگی‌های منفی بر پسر غالب شود همانطور که اگر اسم‌هایی با مضمون

حسن و نیکی بر روی فرزند گذاشته شود و در خطابات هم تکرار شود، میتوانیم شاهد این باشیم که حقیقتی با همین مضمون در وجود فرزند شکل می‌گیرد

در روایات اسلامی هم درباره نام‌گذاری دقت زیادی شده و حتی در روایتی داریم که اگر نام زشتی بر انسانها و یا حتی شهرها گذاشته شده آن را تغییر دهید **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ص) يَغَيِّرُ الْأَسْمَاءَ الْقَبِيحَةَ فِي الرِّجَالِ وَ الْبُلْدَانَ: پیامبر اکرم (ص) اسماء زشتی را که بر مردان و شهرها گذاشته بودند تغییر می‌داد و یقیناً کار پیغمبر (ص) برای ما الگو و اسوه است**

در بعضی روایات هم گفته شده که هرگاه نام‌های بسیار خوبی مانند محمد برای فرزند خود انتخاب کردید احترام بیشتری به فرزند بگذارید

رسول خدا(ص) می‌فرماید: **«إِذَا سَمَّيْتُمُ الْوَلَدَ مُحَمَّدًا فَأَكْرَمُوهُ وَ أَوْسَعُوا لَهُ فِي الْمَجْلِسِ وَ لَا تَقْبَحُوا لَهُ وَجْهًا: هنگامی که فرزند خود را محمد نام نهاده‌اید او را گرامی دارید و در مجالس به آن‌ها جای دهید و چهره خود را در مقابل آن‌ها درهم نکشید**

مسئله تعلیم و تربیت:

امام علی (ع) به همگان سفارش می‌کند که فرزندان را به خوبی تربیت کنند و به آن‌ها ادب بیاموزند

همانطور که می‌دانیم روح و ذهن انسان در کودکی تاثیرپذیر است؛ و حدیثی معروف هم به این موضوع اشاره می‌کند

علم در (صغر) مانند نقش بر (حجر) است

از این رو اگر والدین در تربیت فرزندان کوتاهی کنند خسارت عظیمی هم گریبان گیر پدر و مادر و هم فرزندان می‌شود

خصوصاً زمانی که افراد ناباب و ناشایست یا رسانه‌های آلوده با آن‌ها ارتباط برقرار کنند و تعلیمات زشت و ناپسند خود را به ذهن و روح کودک القا کنند

به همین دلیل امام علی(ع) در نامه‌ای به فرزندشان امام حسن (ع) می‌نویسند پسرم! چون احساس کردم به سن پیری رسیده ام و قوایم رو به سستی نهاده به این وصیت مبادرت ورزیدم و بخش‌هایی از آن را برای تو بیان کردم، مبدا اجلم فرارسد در حالی که آنچه در درون سینه داشته‌ام بیان نکرده باشم... از این رو پیش از آن که هوی و هوس و فتنه‌های دنیا به تو هجوم آورد و

تربیت تو روی آوردم زیرا «إِنَّمَا قَلْبُ الْحَدِيثِ كَالأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَا أَلْقَى فِيهَا مِنْ شَيْءٍ قَبِلَتْهُ فَبَادَرَتْكَ بِالْأَدَبِ قَبْلَ أَنْ يَفْسُو قَلْبَكَ وَيَسْتَعْلِلُكَ:

قلب جوان همچون زمین خالی است و هر بذری در آن بیفشانند آن را می‌پذیرد. به همین دلیل پیش از آن که قلبت قسوت یابد و فکرت به امور دیگر مشغول گردد، گفتنی‌ها را گفتم

علاوه بر دو معقوله‌ای که مطرح شد، در ادبیات دینی ما، حقوق دیگری برای فرزند مطرح است

از جمله این‌که باید خواندن و نوشتن را به آنها بیاموزند

انسان با نوشتن است که علوم را حفظ و به دیگران منتقل می‌سازد و زمینه بقای آن را فراهم می‌آورد. از این رو حضرت پیامبر گرامی (ص) می‌فرماید: «قیدوا العلم بالكتاب، دانش را با نوشتن نگهدارید و در بند آورید.»

تمدن بشری متوقف بر دانش نوشتن است و آنچه موجب برتری بشر بر دیگر موجودات آفرینش شده است، همین توانایی نگارش و خواندن نوشته هاست؛ زیرا موجبات انباشت تجربیات و دانش‌ها

اخلاق و عدالت را مابین اعضای یک خانواده جاری سازد؟

"والحمد لله على ما هدانا..."

زینب جعفری ترم ۶ پزشکی
منبع:

شرح حکمت ۳۹۹ نهج البلاغه
<https://ahlolbait.com>

و انتقال آن به نسل‌های دیگر شده است

سپس اینکه شنا و تیراندازی را به آن‌ها تعلیم دهند، و غذای حلال برایشان فراهم کنند

این سه حق در حدیثی از رسول خدا (صلی الله علیه وآله) نقل شده که فرمود: «حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُعَلِّمَهُ الْكِتَابَةَ وَالسَّبَاحَةَ وَالزَّيْمِيَةَ وَأَنْ لَا يَرْزُقَهُ إِلَّا طَيِّبًا»

آنگاه به هنگام بلوغ (و آمادگی برای ازدواج) وسیله ازدواج او را فراهم کنند. در حدیثی از پیامبر اکرم (ص) می‌خوانیم که فرمود: یکی از حقوق فرزندان این است که «يُرْزَقُهُ إِذَا بَلَغَ»

نماز و فرائض دینی را به آن‌ها بیاموزند و هنگامی هم که بالغ شدند، آن‌ها را به نماز و ادب و آداب کنند

در غررالحکم از امیرمؤمنان علی (ع) نقل شده است که فرمود: «عَلِّمُوا صِبْيَانَكُمْ الصَّلَاةَ وَخُذُوهُمْ بِهَا إِذَا بَلَغُوا الْحُلُمَ» پدر و مادر باید عدالت را بین فرزندان رعایت کنند و در کارهای نیک به آنها کمک کنند

همانطور که همه ما می‌دانیم، دین اسلام بهترین راه و رسم زندگی کردن را به ما انسان‌ها می‌آموزد. و چه کسی بهتر از خداوند و بندگان برگزیده‌اش، می‌توانست اینگونه دقیق و و ظریف اصول جاری در یک خانواده را به نمایش بگذارد؟ چه کسی می‌توانست در زیباترین شکل ممکن

خانواده با نثر معرفت اسدالله

بررسی دیدگاه امام علی (ع) در رابطه با خانواده

در این نوشته سعی شد دیدگاه امیرالمومنین علی (ع) را در رابطه با خانواده و ازدواج بررسی کنیم. حکمت ۲۵۷ نهج البلاغه:

وَقَالَ ع لِكَمِيلِ بْنِ زِيَادِ النَّخَعِيِّ يَا كَمِيلُ مَرَّ أَهْلَكَ أَنْ يَرَوْحُوا فِي كَسْبِ الْمَكَارِمِ وَ يَدْلِجُوا فِي حَاجِبِهِ مَنْ هُوَ نَائِمٌ فَوَالَّذِي وَسِعَ سَمْعُهُ الْأَصْوَاتَ مَا مِنْ أَحَدٍ أَوْدَعَ قَلْبًا سُرُورًا إِلَّا وَ خَلَقَ اللَّهُ لَهُ مِنْ ذَلِكَ السُّرُورَ لُطْفًا فَإِذَا نَزَلَتْ بِهِ نَائِبَةٌ جَرَى إِلَيْهَا كَالْمَاءِ فِي أَنْجِدَارِهِ حَتَّى يَطْرُدَهَا عَنْهُ كَمَا تُطْرَدُ غَرِيبَةُ الْإِبِلِ؛

ای کمیل! خانواده ات را فرمان ده که (روزها) در به دست آوردن بزرگواری (و مکارم اخلاق) بکوشند و پیوسته اهتمام کنند در قضاء حوائج مسلمانانی که خوابند (در شب ها). سوگند به خدایی که تمام صداها را می شنود هر کس دلی را شاد کند، خداوند از آن شادی لطفی برای او قرار دهد که به هنگام مصیبت چون آب زلالی بر او باریدن گرفته و تلخی مصیبت را بزدايد چنان که شتر غریبه را از چراگاه دور سازند. «این کتاب، معدنی از معرفت را در خود جا داده و هزاران کتاب کم است برای بیان حقیقت آن چه کنیم که "پای ما لنگ است و منزل بس بعید" به اختصار و مرتبط با بحثمان بگویم تربیت بزرگترین و مهم ترین گنج بشر است که در خانواده شکل میگیرد، در این حکمت مورد توجه قرار گرفته و چه ظریف و زیبا راهنمایی می کند امام متقین که بزرگواری را (کلمه ای که خود دنیایی از معانی را داد) به خانواده ات فرمان ده. در واقع مرد را همچون فرمانده بهتر بگویم ناخدایی در نظر گرفته که کشتی خانواده را به سمت سعادت راهنمایی می کند. پس مرده خانواده باید قدرت فرمانده ای را داشته باشد بزرگواری را معنا کند و گره از کار مردم باز کند.

به ذات تمام نکات بیان شده خوب است و نیاز به تبیین ندارد، با این همه تصویر آینده را هم در ادامه فرمایش خود بیان کرده و با مثال های شفاف بیان کرده که در چه زمانی و چطور بخشی از پاداش کار خود را خواهید گرفت.

نکات اساسی آموزش در نامه ۳۱

به نظر بنده حقیر نامه ۳۱ امام به فرزند برومندش باید درسی شود و در مدارس کشور تدریس در این جا بسیار سعی شده تنها به محور های عمده سفارش های ایشان اشاره کنیم تا بدانیم چه به فرزندانمان یاد دهیم. تقاضای عاجزانه دارم اگر صاحب فرزند هستید این نامه را مطالعه کنید.

۱- شناخت دوست حقیقی و موانع رفاقت (لَا خَيْرَ فِي مَعِينٍ مَهِينٍ وَلَا فِي صَدِيقٍ ظَنِينٍ؛ در کمک کار

سست عنصر و دوست بدگمان خیری نیست)

۲- دعوت به صبر در دعا و نا امید نشدن (لَیْکِنْ ذَٰلِکَ اَعْظَمَ لِاَجْرِ السَّائِلِ؛ تأخیر دعا برای این است که باعث بیشتر شدن پاداش درخواست کننده می شود.)

۳- ارزش فرصت (بَادِرِ الْفُرْصَةَ قَبْلَ اَنْ تَکُنْ غَصَّةً؛ فرصت را دریاب قبل از اینکه که (از دست رود) و تبدیل به غصه شود)

۴- ادب در برخورد با نزدیکان (در دنیایی که همه از فامیل فراری شدن نکته درخشانی است.) (وَ اَکْرَمَ عَشِیْرَتَکَ؛ خویشانت را گرامی دار)

۵- مسیر تا خدا هموار است هر کجا که باشی! (و فتح لک باب المتاب؛ باب توبه را برای تو باز نمود.)
۶- چگونگی برخورد با مشکل (فَاَحْتَمَلُوا وُغْتَاءَ الطَّرِیْقِ وَ فِرَاقَ الصِّدِیقِ؛ مشکلات را تحمل

می کنند و جدایی را می پذیرند)

۷- افزایش نصیحت پذیری (احی قلبک بالموعظه و...؛ جانت را با پندپذیری زنده کن)

۸- راهنمایی در تحصیل علم (وَ اَعْلَمَ اَنْهُ لَا خَيْرَ فِی عِلْمٍ لَا یَنْفَعُ؛ دانشی که سود ندارد خیری در آن نیست)

۹- شناخت ظرفیت ها . (فَلَا تَحْمِلْنِ عَلٰی ظَهْرِکَ فَوْقَ طَاقَتِکَ؛ بیش از توانت بر دوشت بار مگذار.)

کنز العمال، متقی هندی، ج ۱۶، ص ۲۹۱

بزرگ ترین زنان از لحاظ برکت، زنانی هستند که هزینه شان سبک تر باشد.

امروزه شیعیان علی را به وفور در اطراف خود می بینیم که گمان می کنند با مهریه های گزاف و درخواست خانه و ماشینی که خود در جوانی نداشته و حال با سال ها تلاش هم به دست نیاورده اند دختران خود را خوشبخت می کنند، در صورتی که مولایمان خوش یمنی را در ازدواج آسان می داند. البته هستند خانواده های دامادی که

از عروس خود توقع سوپرومنی سر به زیر با جهازیه ای بت من وار دارند!

کنز العمال، شماره حدیث ۴۵۹۵۳

مُرُوا اَوْلَادَکُمْ بِطَلَبِ الْعِلْمِ

اولاد خود را به فراگیری دانش فرمان دهید.

هموار در دین توصیه شده به آموزش و قبل تر راهنمایی در علم آموزی از علی (ع) ذکر شده. آری جهان هموار بر مدار دانش و خرد می چرخد. دانشی که امروز باعث اقتدار کشور در منطقه شده و رعب و وحشت را بر دل سیاه جنایت کاران کودک کش صهیونیستی کرده است.

